
Rozprava o westerne je čítaním o jednom z najobľúbenejších filmových žánrov

Nová publikácia z edičného oddelenia Slovenského filmového ústavu (SFÚ) nesie názov *Rozprava o westerne* a reflektuje jeden z prvých veľkých žánrov kinematografie. Autorská dvojica Peter Michalovič a Vlastimil Zuska sa v nej venujú nielen historickým a teoretickým úvahám o žánri, ale aj podrobným výkladom vybraných prelomových i svojich obľúbených westernov. Krst publikácie sa uskutoční v sobotu 22. marca 2014 o 20.00 hod. v Kine Lumière a spojený bude s projekciou kultového filmu *Divoká banda* (1969) režiséra Sama Peckinpaha.

Publikácia *Rozprava o westerne* česko-slovenskej autorskej dvojice filmových teoretikov a estetikov Petra Michaloviča a Vlastimila Zusku sa venuje jednému z prvých veľkých žánrov (americkej) kinematografie. Ide už o ich tretiu spoločnú publikáciu po monografii *Juraj Jakubisko* (SFÚ Bratislava, 2005) a teoretickej publikácii *Znaky, obrazy a stíny slov* (AMU Praha, 2009). Ich nová kniha sa venuje westernu ako žánru, jeho postavám, krajine i mestu, vracia sa k jeho zrodu, reflektuje aj jeho vývoj a vybrané tituly. „*Western je pre mňa reminiscenciou na detstvo,*“ povedal o dôvode vzniku knihy *Rozprava o westerne* pre mesačník o filmovom dianí na Slovensku Film.sk Peter Michalovič. „*Ako deti sme každú nedeľu chodili do kina. Bola to akási psychohygiena, lebo rodičia chceli pokojne pripravovať nedeľný obed, a tak nás poslali do kina. Samozrejme, westerny boli pre nás v tej dobe výrazným oživením ponuky, mohli sme sa stotožniť s jednotlivými hrdinami. Láska k westernu nám zostala obidvom, teda mne aj Vlastimilovi Zuskovi. V jeho prípade obdiv k westernu dokonca prerástol do vášne k revolverom.*“ Ako sa obaja autori vyznávajú v úvode knihy: „*Náš záujem o tento filmový žáner je trvalý, čo dokazuje aj fakt, že každý z nás už predtým niečo o westernoch napísal.*“

Kniha o westerne je rozdelená do piatich kapitol (Žáner a jeho referens, Zrod a metamorfózy westernu ako žánru, Western ako žáner: príbeh a diskurz, Postavy, Žáner v ohnisku interpretácií), v ktorých sa prelínajú teoretické úvahy o žánri ako kategórii filmovej teórie s konkrétnym analytickým alebo interpretačným prístupom k jednotlivým westernovým filmom. Tie dopĺňa rozsiahly appendix Martina Helebranta venovaný zbraniam (nielen) Divokého západu a filmového westernu. Výnimočnosť publikácie potvrdzuje aj unikátne výtvarné spracovanie jej obálky od Jozefa „Danglára“ Gertliho.

„Western vnímame ako americký epos,“ vysvetľuje Peter Michalovič a pokračuje: „Každý národ má epické rozprávania o svojom zrode. Western je svojím spôsobom aj určitou mytológiou. Je schopný efektívnym spôsobom absorbovať reálne historické postavy, ktoré využíva v tvorbe svojskej mytológie, typickej pre americkú spoločnosť. Americkej kultúre trvalo veľmi dlho, kým začala reálne narábať so svojou históriou. Dovtedy to boli až grandiózne mýty a nás okrem iného zaujímal ten proces samotnej mýtizácie.“ Na viacerých obľúbených westernoch sa obaja autori napriek vlastným hodnotovým rebríčkam zhodli. „Je to určite napríklad Mackenovo zlato J. Leeho Thompsona, filmy Sama Peckinpaha, ktorého obdivujeme pre jeho radikalizáciu a výraznú revíziu westernu. Ďalej je to pomerne neznámy film Plazivý mesiac Roberta Mulligana alebo aj Hombre Martina Ritta s Paulom Newmanom. Z novších je to film Clinta Eastwooda Nezmieriteľní,“ uzatvára za oboch autorov Peter Michalovič. Zo slovenských filmov majú podľa neho westernovú štruktúru napríklad Noční jazdci Martina Hollého alebo Kapitán Dabač Paľa Bielika.

Publikáciu *Rozprava o westerne* vydal Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s Vysokou školou múzických umení (VŠMU) na 384 stranách. Zakúpiť si ju je možné za 11 Eur v oficiálnej predajni SFÚ – Klapka.sk, na jej internetovej stránke www.klapka.sk, v Kine Lumière a v ďalších vybraných kníhkupectvách. Krst publikácie sa uskutoční 22. marca o 20.00 hod. v Kine Lumière na 21. MFF Febiofest za účasti oboch autorov Petra Michaloviča a Vlastimila Zusku, výtvarníka Jozefa „Danglára“ Gertliho a vydavateľa Petra Dubeckého a spojený bude s projekciou kultového westernu *Divoká banda* režiséra Sama Peckinpaha (1969), ktorý je zaradený do festivalovej sekcie Westernová klasika. Počas krstu si knihu bude možné kúpiť za uvádzaciu cenu 10 Eur.

Vydanie publikácie finančne podporil Audiovizuálny fond

Slovenský filmový ústav (SFÚ)

Slovenský filmový ústav (SFÚ) je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje audiovizuálny zákon č. 343/2007 Z. z. Súčasťou SFÚ je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na ponuku audiovizuálnych diel, odbornej literatúry a sprievodných grafických materiálov. V predaji má publikácie, časopisy, DVD nosiče z produkcie SFÚ a ďalších slovenských či zahraničných vydavateľstiev, ale aj soundtracky, plagáty a fotosky k slovenským i zahraničným filmom. Ponúka aj možnosť internetového predaja.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière premieta domáce a zahraničné filmové diela, ktoré inde priestor na uvedenie nemajú. Jeho prioritami sú slovenský film, európska kinematografia a archívne kino. Uvádza pravidelné cykly a v jeho priestoroch sa konajú aj prehliadky a festivaly. Sprístupnené sú dve kinosály na prízemí, vstupné sa pohybuje od 2,00 € do 4,00 €.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk